

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

DPO-I.0003.1.2020.JS

Opole, dnia 12 lutego 2020 roku

**Pani
Joanna Czochara
Radna Województwa Opolskiego**

Szanowna Pani Radna,

W odpowiedzi na zapytanie z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie problemu dotyczącego emisji CO₂ w województwie opolskim, poniżej przedstawiam informacje w zakresie zadań podejmowanych przez Zarząd Województwa Opolskiego w przedmiotowym zakresie.

System zarządzania jakością powietrza w województwie opolskim

Problem złej jakości powietrza jest głównym problemem środowiskowym na terenie województwa opolskiego, a jego bezpośrednie skutki dotyczą całe społeczeństwo województwa.

W dniu 30 stycznia 2018 r. Sejmik Województwa Opolskiego przyjął uchwałę nr XXXVII/403/2018 w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”. W programie ochrony powietrza uwzględniono wnioski z realizacji poprzednich programów ochrony powietrza opracowywanych w województwie opolskim już od ok. 10 lat. Za przyczynę niewystarczającej skuteczności realizacji poprzednio obowiązujących programów ochrony powietrza uznano **brak systemu zarządzania**, tj. odpowiednich narzędzi oraz kompetencji w samorządach lokalnych. Także z raportu KE wynika, że środki legislacyjne i administracyjne podjęte do tej pory w Polsce są niewystarczające i konieczne jest ich wzmocnienie na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Dla samorządów lokalnych działania naprawcze wynikające z programu ochrony powietrza są ogromnym wyzwaniem organizacyjnym i kompetencyjnym. W aktualnym programie ochrony powietrza istotną rolę przewidziano dla działań związanych ze zwiększeniem zdolności i poprawą jakości administracji publicznej, w zakresie narzędzi, metod i kompetencji do realizacji zadań. Wdrożenie systemu zarządzania działaniami pozwoli zwiększyć skuteczność działań na rzecz poprawy jakości powietrza, zmniejszy obciążenia administracyjne oraz zapewni optymalizację wyników w stosunku do poniesionych nakładów. W celu wypracowania prawidłowego modelu wdrożenia systemu zarządzania programem ochrony powietrza opracowano projekt o dofinansowanie w ramach Programu LIFE pn. *Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego*.

Program LIFE to instrument finansowy UE, ustanowiony na okres programowania 2014-2020, z którego finansowane są projekty w zakresie ochrony środowiska i zapobieganiu zmianom klimatu. Jego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, realizacja unijnej polityki w tym zakresie, a także identyfikacja i promocja nowych rozwiązań dla

problemów dotyczących środowiska w tym przyrody. W ramach Programu LIFE realizowane są 2 podprogramy, w których wyróżnić można po 3 obszary priorytetowe:

1. Podprogram działań na rzecz środowiska:

- ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami,
- przyroda i różnorodność biologiczna,
- zarządzanie i informacja w zakresie środowiska.

2. Podprogram działań na rzecz klimatu:

- ograniczenie wpływu człowieka na klimat (łagodzenie skutków zmiany klimatu),
- dostosowanie się do skutków zmian klimatu,
- zarządzanie i informacja w zakresie klimatu.

Nabór 2018

W roku 2018 uproszczono procedurę naboru wprowadzając jej dwustopniowość. Pierwszy etap obejmował przygotowanie **Concept Note** tzw. fiszki projektowej, a dopiero po wstępnej akceptacji ze strony jednostki zarządzającej programem, przygotowuje się pełną dokumentację aplikacyjną. W dniu 11 czerwca 2018 r. Województwo Opolskie złożyło Concept Note pn.: „*Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego*”. O planach związanych ze złożeniem wniosku do Programu LIFE były poinformowane wszystkie gminy województwa opolskiego. Gminy zostały zaproszone do współpracy przy tworzeniu podstawowych założeń wniosku, jak również do uczestnictwa w projekcie jako partnerzy. Deklaracje udziału w projekcie złożyło 30 samorządów z województwa opolskiego, w tym wszystkie miasta powiatowe. Gminy, które na dzień 14 czerwca 2018 r. zadeklarowały udział w projekcie to (w kolejności alfabetycznej): Brzeg, Dąbrowa, Głubczyce, Głuchołazy, Gogolin, Grodków, Jemielnica, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork, Korfantów, Krapkowice, Leśnica, Lewin Brzeski, Łambinowice, Murów, Namysłów, Nysa, Olesno, Opole, Otmuchów, Ozimek, Paczków, Prószków, Prudnik, Skoroszyce, Strzelce Opolskie, Turawa, Walce, Zawadzkie, Zdzeszowice. Zgodnie z informacjami pozyskanymi z KE złożono 1000 **Concept Note** ze wszystkich państw członkowskich do Podprogramu działań na rzecz środowiska: 1) ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami, 2) przyroda i różnorodność biologiczna, 3) zarządzanie i informacja w zakresie środowiska. W dniu 31 października 2018 r. otrzymaliśmy informację, iż Concept Note został oceniony przez Komisję Europejską jako posiadający wymaganą jakość i uplasował się na wystarczająco wysokim poziomie na liście rankingowej. Otrzymaliśmy zatem zaproszenie KE do złożenia pełnego wniosku (**Full Proposal**) o dofinansowanie do dnia 30 stycznia 2019 r. Od listopada 2018 r. rozpoczęły się prace nad opracowaniem pełnego wniosku o dofinansowanie. W trakcie modyfikacji projektu nastąpiła zmiana liczby partnerów gminnych: jedna gmina wyraziła chęć uczestnictwa w projekcie (Łubniany), natomiast pięć gmin z niego zrezygnowało (Leśnica, Łambinowice, Murów, Turawa i Ozimek). Zgodnie z informacjami pozyskanymi z NFOŚiGW (*Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Departament Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej; Wydział LIFE; Projekty informacyjne*) z Polski do drugiego etapu dostało zaproszenie z KE **siedem** projektów z Podprogramu działań na rzecz środowiska: przyroda i różnorodność biologiczna – **5** oraz zarządzanie i informacja w zakresie środowiska – **2** projekty (w tym projekt Województwa Opolskiego). W dniu 23 maja 2019 r. otrzymaliśmy informację, iż projekt uzyskał minimalną wymaganą ilość punktów. Jednakże w świetle jego miejsca w rankingu i zasobach finansowych dostępnych w ramach naboru 2018 dofinansowanie nie może zostać zagwarantowane. Zgodnie z informacjami pozyskanymi z NFOŚiGW **tylko** nasz projekt w **Podprogramie działań na rzecz środowiska** jest na liście rezerwowej (pozostałe projekty z Polski zostały odrzucone, gdyż nie otrzymały wymaganej ilości punktów).

Nabór 2019

W dniu 19 czerwca 2018 r. Województwo Opolskie ponownie złożyło Concept Note pn.: „*Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego*”. Zgodnie z informacjami pozyskanymi z KE złożono 1100 **Concept Note** ze wszystkich państw członkowskich do Podprogramu działań na rzecz środowiska: 1) ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami, 2) przyroda i różnorodność biologiczna, 3) zarządzanie i informacja w zakresie środowiska. W dniu 22 października 2019 r. otrzymaliśmy informację, iż Concept Note został oceniony przez Komisję Europejską jako posiadający wymaganą jakość i uplasował się na wystarczająco wysokim poziomie na liście rankingowej. Otrzymaliśmy zatem zaproszenie KE do złożenia pełnego wniosku (**Full Proposal**) o dofinansowanie do dnia 11 lutego 2020 r.

Zgodnie z informacjami pozyskanymi z NFOŚiGW (*Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Departament Ochrony Przyrody i Edukacji Ekologicznej; Wydział LIFE; Projekty informacyjne* z Polski do drugiego etapu dostało zaproszenie z KE **osiem** projektów z Podprogramu działań na rzecz środowiska, z tego w ramach Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska – **2** projekty (Województwo Opolskie i Instytut Ekologii i Terenów Uprzemysłowionych).

Ramy projektu

Tytuł projektu:	<i>Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego</i>
Beneficjent koordynujący:	Województwo Opolskie
Współbeneficjenci:	42 Gminy województwa opolskiego, Politechnika Opolska
Partnerzy:	Kraj Morawsko-Śląski i Kraj Ołomuniecki, Ministerstwo Rozwoju
Cel:	Zwiększenie zdolności i poprawa jakości administracji publicznej województwa opolskiego wszystkich szczebli w stosunku do działań naprawczych określonych w planie ochrony powietrza.
Terminy realizacji	(2 lata) od 1.10.2020 r. do 30.09.2022 r.
Budżet:	3 mln euro (ok. 12 mln zł)
Finansowanie:	Program LIFE (KE), środki NFOŚiGW, środki własne beneficjentów

Współbeneficjenci projektu – łącznie beneficjenci odpowiadają za uzyskanie 84% efektu działań naprawczych określonego w programie ochrony powietrza: 11 miast powiatowych (wszystkie), w tym 2 miasta na prawach powiatu, 16 gmin miejsko-wiejskich, 15 gmin wiejskich. Gminy, które zadeklarowały udział w projekcie to (w kolejności alfabetycznej): Brzeg Chrząstowice, Dąbrowa, Dobrodzień, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Gogolin, Gorzów Śląski, Grodków, Jemielnica, Kędzierzyn-Koźle, Kluczbork, Komprachcice, Korfantów, Krapkowice, Lewin Brzeski, Lubsza, Łubniany, Namysłów, Niemodlin, Nysa, Olesno, Olszanka, Opole, Otmuchów, Ozimek, Paczków, Pokój, Praszka, Prószków, Prudnik, Radłów, Rudniki, Skoroszyce, Strzelce Opolskie, Tarnów Opolski, Turawa, Walce, Zawadzkie, Zdieszowice, Zębówice. Po terminie do projektu zgłosiło się 5 kolejnych gmin, które na etapie rewizji projektu zostaną włączone do projektu: Dobrzeń Wielki, Popielów, Strzeleczy, Świerczów, Wilków.

Zakres projektu

Przygotowanie zasobów organizacyjnych (narzędzi, kompetencji, materiałów) potrzebnych do realizacji zadań określonych w programie ochrony powietrza:

- Sfinansowanie etatu gminnego koordynatora realizacji POP przez pierwsze 13-miesiące zatrudnienia tj. w okresie nabywania kompetencji i podejmowania działań pilotażowych,
- Przygotowanie stanowiska pracy (zakup laptopa, oprogramowania),
- Przygotowanie niezbędnych kompetencji oraz uprawnień gminnych koordynatorów POP:
 - dwusemestralne, dedykowane studia podyplomowe z zakresu zarządzania projektem i wymiany źródeł emisji,
 - certyfikat audytora energetycznego,
- Przygotowanie konspektów i materiałów szkoleniowych dla gminnych koordynatorów realizacji POP,
- Zorganizowanie platformy współpracy gminnych koordynatorów POP (spotkania, szkolenia, wymiana doświadczeń),
- Przygotowanie kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie jakości powietrza (seminaria, konferencje, wyjazdy studyjne krajowe i zagraniczne),
- Przygotowanie i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z wymianą źródeł ogrzewania na bardziej ekologiczne (broшуry, spoty reklamowe),
- Przygotowanie dedykowanych, jednolitych w skali województwa standardów i narzędzi pracy:
 - szczegółowa baza danych o źródłach niskiej emisji (województwa baza kopciuchów),
 - system informatyczny wspierający proces wymian źródeł oraz raportowanie realizacji zadań w ramach POP,
- Zakup urządzeń wspierających proces doradztwa energetycznego (kamery termowizyjne) i proces edukacji mieszkańców w zakresie niskiej emisji (oczyszczacze powietrza w celach edukacyjnych, wojewódzki system monitorowania jakości powietrza),
- Szkolenia dla straży miejskiej (objęcie odpowiednimi szkoleniami także strażników miejskich, nie tylko koordynatora POP),
- Rozszerzenie planowanego systemu IT o wojewódzką bazę wydanych pozwoleń w zakresie limitów emisyjnych/ dodatkowy moduł systemu informatycznego- umożliwienie stosowania mechanizmu kompensacji,
- Zakup czujników wilgotności drewna do prowadzenia kontroli jakości spalanego paliwa,
- Zakup czujników mierzących parametry powietrza (jako narzędzie monitorujące bezpieczeństwo kontrolujących).

W ramach projektu zostanie wypracowany m.in.:

- model zarządzania programem ochrony powietrza (rola administratora systemu, procesy realizacji działań naprawczych, projekt bazy danych i systemu IT, opis stanowiska gminnego koordynatora POP, program dwusemestralnych studiów podyplomowych, zasady współpracy, raportowania i aktualizacji systemu),
- wojewódzki system informowania o prognozach i stanie jakości powietrza w czasie rzeczywistym obejmujący co najmniej jeden punkt pomiarowy w każdej gminie,
- systemy elektronicznej wymiany informacji (webservices) o wielkości napływów pomiędzy regionami i transgranicznych.

Powołanie koordynatora ds. ochrony powietrza

Nad zagadnieniami związanymi z ochroną powietrza m.in. nad prawidłowym wdrożeniem programu ochrony powietrza odpowiedzialny jest powołany 6 kwietnia 2018 r. przez Marszałka Województwa Opolskiego **koordynator ds. ochrony powietrza**.

Koordinator ds. ochrony powietrza inicjował projekty o dużym stopniu złożoności i pracochłonności. Od kwietnia 2018 r. pracował nad założeniami do projektu pn. *Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego*, którym zarządza i kieruje od momentu pomysłu do chwili obecnej. Przez cały ten czas koordynator z dużym zaangażowaniem pracował nad pozyskaniem do projektu partnerów (gminy, uczelnie wyższe i partnerzy międzynarodowi) negocjując zasady uczestnictwa i pozycję Województwa Opolskiego. Koordynator jest członkiem i uczestniczy pracach w ramach Grupy Roboczej ds. Ochrony Powietrza i Energetyki. Brał również udział w spotkaniu konsultacyjnym w sprawie wdrażania Mechanizmu Finansowego OEG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021, gdzie wspólnie z pozostałymi uczestnikami spotkania pracował nad identyfikacją wyzwań i potrzeb w sektorze środowiska. Działalność koordynatora od roku 2018 opisana jest w raportach z wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego za rok 2018 i 2019.

Powołanie koordynatorów gminnych i powiatowych

Wdrożenie systemu zarządzania realizacją programu ochrony powietrza w gminach i powiatach rozpoczęło się od wyznaczenia koordynatorów gminnych i powiatowych odpowiedzialnych za realizację działań. W następnej kolejności koordynatorzy gminni i powiatowi powinni opracować gminne / powiatowe plany i harmonogramy realizacji działań oraz system przetwarzania informacji. W województwie opolskim wyznaczono **82 koordynatorów**, czyli w każdej gminie i każdym powiecie jest osoba odpowiedzialna za realizację działań wynikających z Programu ochrony powietrza.

Opracowanie i przyjęcie uchwały antysmogowej

W dniu 26 września 2017 r. Sejmik Województwa Opolskiego Uchwałą Nr XXXII/367/2017 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa opolskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała antysmogowa wprowadziła zakazy i ograniczenia w zakresie jakości paliw w instalacjach, w których następuje spalanie paliw. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa opolskiego wprowadzono zakaz stosowania:

- węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- mułów i flotokonzentratów węglowych, tj. paliw o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm,
- paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem mułów lub flotokonzentratów węglowych,
- paliw stałych produkowanych z węgla kamiennego, w których zawartość frakcji o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm jest większa niż 15%,
- drewna i biomasy drzewnej, których wilgotność w stanie roboczym przekracza 20%.

Ograniczenia obejmują cały rok kalendarzowy od 1 listopada 2017 r. i dotyczą instalacji, w których w celu ogrzewania obiektów budowlanych, przygotowywania ciepłej wody użytkowej lub przygotowywania posiłków następuje spalanie paliw stałych, w szczególności kocioł, piec i kominek.

Określenie wstępnej inwentaryzacji źródeł emisji

W troku 2018 przeprowadzono wstępną inwentaryzację źródeł emisji. Z inwentaryzacji wynika, że w roku 2017 oszacowano, iż ok. 78 tys. budynków ogrzewanych jest paliwem stałym, którym jest węgiel, koks – co stanowi 75% wszystkich budynków zlokalizowanych na terenie województwa opolskiego. Na terenie 65% gmin województwa opolskiego przebiega sieć gazowa, do której podłączonych jest ok. 30 tys. budynków oraz jak wynika z inwentaryzacji na terenie 39%

gmin przebiega sieć ciepłownicza, do której podłączonych jest ponad 8 tys. budynków. Analiza danych dostępna jest w *Raporcie z wdrażania Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego za rok 2018*.

Współpraca międzynarodowa w zakresie poprawy jakości środowiska (w tym powietrza)

Uczestnictwo i udział w spotkaniach w Grupie Roboczej ds. jakości powietrza w rejonach przygranicznych w ramach polsko-czeskiej Komisji ds. Ochrony Środowiska.

Realizacja projektu AIR TRITIA „*Ujednolicone podejście do systemu zarządzania zanieczyszczeniem powietrza w funkcjonalnych obszarach miejskich*” finansowo wspartego z programu Interreg Central Europe. W ramach projektu tworzona jest jednolita przestrzenna baza istotnych danych na poziomie międzynarodowym, narzędzi do efektywnego zarządzania jakością powietrza, (system zarządzania jakością powietrza i system prognozowania) dla całego obszaru „TRITIA” i dla województw/krajów: Kraju Morawsko-Śląskiego (CZ), Kraju Żylińskiego (SK), Województwa Śląskiego i Województwa Opolskiego. Jednocześnie opracowywana jest szczegółowa strategia w celu poprawy jakości powietrza i zmniejszenia emisji ze wszystkich źródeł na poziomie wybranych FUA.

Wspólne prace nad identyfikacją wyzwań i potrzeb w sektorze środowiska w ramach Mechanizmu Finansowego OEG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021. Celem prac było wskazanie głównych problemów i ich możliwych rozwiązań, które mogą zastać sfinansowane w ramach Programu Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu.

Współpraca między województwami w zakresie poprawy jakości środowiska (w tym powietrza)

Udział i prace Przedstawicieli Regionów Domu Polski Południowej w Brukseli (DPP). Spotkanie tematyczne *Energetyka w regionach partnerskich Domu Polski Południowej w Brukseli* w Katowicach miało na celu bliższe zapoznanie się z działalnością poszczególnych regionów oraz kluczowych instytucji w obszarze energetyki ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej, ochrony środowiska, odnawialnych źródeł energii oraz bezpieczeństwa energetycznego oraz wypracowanie wspólnego planu działań na rok 2019. Podczas spotkania w Miękinii odbyło się seminarium „Biznes i nauka na rzecz zrównoważonego rozwoju regionu – projekt SPIN” (w programie spotkanie z eko-doradcami).

Europejski Tydzień Regionów i Miast - doroczne forum wymiany doświadczeń gromadzące regiony i miasta z całej Europy i świata - organizowane przez Europejski Komitet Regionów oraz Komisję Europejską). Biuro Informacyjne Województwa Opolskiego w Brukseli było partnerem międzynarodowego konsorcjum. Organizowany warsztat w temacie „Bardziej zielona Europa” odbył się 10 października 2019 r. w Brukseli, a jego celem było zaprezentowanie dorobku oraz przedyskutowanie innowacyjnych sposobów przeciwdziałaniu zanieczyszczeniu powietrza.

Współpraca z Rządem w zakresie poprawy jakości środowiska

Uczestnictwo i wspólna praca przedstawicieli urzędu marszałkowskiego w grupach roboczych Krajowej Sieci „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju”, m.in. w Grupie Roboczej ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko oraz w grupie roboczej ds. Ochrony Powietrza i Energetyki. „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju” to krajowa sieć organów środowiskowych i instytucji zarządzających funduszami unijnymi.

Zarząd Województwa Opolskiego podjął decyzję o rozpoczęciu prac na podpisaniem porozumienia z Ministerstwem Rozwoju w zakresie wypracowania współpracy przy uruchamianiu Programu STOP SMOG dla gmin z województwa opolskiego.

Strona internetowa

W ramach realizacji programu ochrony powietrza tworzona jest strona internetowa zawierająca zagadnienia związane z ochroną powietrza, w tym informacje z wdrażania programu ochrony powietrza w poszczególnych gminach i powiatach. Przygotowana została wstępna wersja strony o powietrzu w województwie opolskim, która obecnie jest uzupełniana o treści. W najbliższym czasie planuje się ją uruchomić.

Zakres wsparcia w ramach RPO WO 2014-2020

W odniesieniu do interwencji wskazanej w RPO WO 2014-2020 związanej z ochroną powietrza w regionie informuję, że została ona zidentyfikowana w Osi priorytetowej 3 Gospodarka niskoemisyjna oraz Osi priorytetowej 5 Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego. W tym celu w RPO WO 2014-2020 określone zostały cele szczegółowe, których osiągnięcie powinno się przyczynić do zmniejszenia poziomu zanieczyszczenia powietrza w województwie.

Cele szczegółowe Osi priorytetowej 3 *Gospodarka niskoemisyjna*:

- *Lepsza jakość powietrza poprzez wsparcie transportu publicznego,*
- *Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym,*
- *Zwiększona efektywność energetyczna MŚP,*
- *Zwiększony poziom produkcji ze źródeł odnawialnych.*

Cele szczegółowe Osi priorytetowej 5 *Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego* w zakresie ochrony powietrza:

- *Obniżenie poziomu zanieczyszczeń powietrza w województwie.*

Osiągnięcie powyższych celów możliwe jest poprzez interwencję wskazaną w poszczególnych działaniach i poddziałaniach RPO WO 2014-2020. Szczegółowe informacje nt. ich zakresu oraz limity i ograniczenia (m.in. poziom dofinansowania projektu) określone są w *Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WO 2014-2020, zakres EFRR* [SZOOP EFRR]. Dokument ten podlega ciągłym aktualizacjom, obecnie obowiązuje wersja nr 40 – www.rpo.opolskie.pl.

Dodatkowo, szczegółowe warunki wsparcia każdorazowo są określane w Regulaminie konkursu obowiązującym dla danego naboru wniosków o dofinansowanie projektów, publikowanym na stronie IZ RPO WO 2014-2020 – www.rpo.opolskie.pl (min. 30 dni kalendarzowych przed planowanym naborem wniosków o dofinansowanie projektów).

Wykaz działań i poddziałań RPO WO 2014-2020 wraz z zakresem wsparcia oraz typami beneficjentów, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów Programu wskazanych w zakresie zmniejszenia zanieczyszczeń oraz ochrony powietrza w regionie opolskim został przedstawiony w Tabeli nr 1 w **Załączniku nr 1** do niniejszego pisma.

Planowane nabory w 2020 w zakresie zmniejszenia zanieczyszczenia i ochrony powietrza

Zgodnie z zapisami obecnie obowiązującego *Harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 na 2020 rok* (dokument dostępny na www.rpo.opolskie.pl), planowane

są kolejne nabory wniosków o dofinansowanie projektów w ramach działań i poddziałań związanych ze zmniejszeniem zanieczyszczenia i ochrony powietrza:

- Poddziałanie 3.1.2 *Strategie niskoemisyjne w Aglomeracji Opolskiej*
Alokacja: 33,5 mln PLN
Termin naboru: marzec 2020 r.
Maksymalna kwota dofinansowania UE: nie dotyczy
- Poddziałanie 3.2.2 *Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej:*
Alokacja: 4,3 mln PLN
Termin naboru: czerwiec 2020 r.
Maksymalna kwota dofinansowania UE: nie dotyczy
- Działanie 3.4 *Efektywność energetyczna w MŚP*
Alokacja: 5,5 mln PLN
Termin naboru: czerwiec 2020 r.
Maksymalna kwota dofinansowania UE: nie dotyczy
- Działanie 5.5 *Ochrona powietrza*
Alokacja: 46,5 mln PLN
Termin naboru: czerwiec 2020 r.
Maksymalna kwota dofinansowania UE: nie dotyczy

Planowane rozszerzenie wsparcia w zakresie ochrony powietrza

Dodatkowo informuję, że Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 mając na uwadze problem zanieczyszczenia powietrza w województwie opolskim planuje zwiększyć zakres wsparcia w ramach działania 5.5 *Ochrona powietrza* poprzez rozszerzenie kierunków wsparcia o budynki użyteczności publicznej i zasoby mieszkaniowe JST (w dotychczasowych zapisach wsparcie skierowane jest do właścicieli budynków jednorodzinnych oraz budynków wielorodzinnych zarządzanych przez wspólnoty).

Ponadto, planuje się również rozszerzyć wsparcie w zakresie ochrony powietrza poprzez możliwość dofinansowania wkładu własnego projektów gmin złożonych do Rządowego Programu STOP SMOG finansującego wymianę bądź likwidację źródeł ciepła i termomodernizację w budynkach mieszkalnych. Szczegółowe informacje w tym zakresie po ich uzgodnieniu zostaną wprowadzone do zaktualizowanego dokumentu SZOOP EFRR.

Pragnę zaznaczyć, że najistotniejsze i niezbędne do poprawy jakości powietrza jest realizowanie wszelkich działań rządowych. Bez odpowiednich działań systemowych uzyskanie odpowiednich standardów jakości powietrza jest wręcz niemożliwe.

Z poważaniem

wz. Marszałka Województwa

Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Roman Kolek

Załącznik do pisma DPO-I.0003.1.2020.JS:

- 1) **Tabela nr 1.** Wykaz oraz zakres działań i podziałań RPO WO 2014-2020 mających na celu zmniejszenie zanieczyszczeń oraz ochronę powietrza.

Sprawę prowadzi: Justyna Sobera

Tabela nr 1. Wykaz oraz zakres działań i poddziałań RPO WO 2014-2020 mających na celu zmniejszenie zanieczyszczeń oraz ochronę powietrza.

Działanie/poddziałanie	Zakres/typy projektów	Typ beneficjenta / obszar wsparcia
<i>Oś priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna</i>		
Poddziałanie 3.1.1 <i>Strategie niskoemisyjne w miastach subregionalnych</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa, przebudowa infrastruktury transportu publicznego w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast; 2) zakup niskoemisyjnego i bezemisyjnego taboru dla transportu publicznego (autobusy i busy) zasilanego paliwem alternatywnym¹; 3) wyposażenie taboru autobusowego dla transportu publicznego w systemy redukcji emisji; 4) rozwiązania z zakresu organizacji ruchu, ułatwiające sprawne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej, w tym zapewnienie dróg dostępu do bezpiecznych przystanków (m.in. zatoki autobusowe, bus pasy); 5) infrastruktura służąca obsłudze pasażerów zapewniająca m.in. interaktywną informację pasażerską; 6) infrastruktura dla ruchu rowerowego i pieszego; 7) systemy pomiaru i informowania o poziomach zanieczyszczeń jakości powietrza; 8) inne projekty wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnej lub programów ochrony powietrza, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> - budowa lub przebudowa sieci ciepłowniczej i chłodniczej w celu przyłączenia nowych odbiorców do sieci i redukcji strat energii w procesie dystrybucji ciepła; - modernizacja sieci ciepłej/chłodniczej w celu redukcji strat energii w procesie dystrybucji ciepła, również poprzez wdrażanie systemów zarządzania ciepłem i chłodem wraz z infrastrukturą wspomagającą. 	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - przedsiębiorstwa². <p>Obszar wsparcia: Miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne</p>

¹ W rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE).

² Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego) lub podmioty wybrane zgodnie z Ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

Działanie/poddziałanie	Zakres/typy projektów	Typ beneficjenta / obszar wsparcia
Poddziałanie 3.1.2 <i>Strategie niskoemisyjne w Aglomeracji Opolskiej</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1) budowa, przebudowa infrastruktury transportu publicznego w celu ograniczania ruchu drogowego w centrach miast; 2) rozwiązania z zakresu organizacji ruchu, ułatwiające sprawne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej, w tym zapewnienie dróg dostępu do bezpiecznych przystanków (m.in. zatoki autobusowe, bus pasy); 3) infrastruktura służąca obsłudze pasażerów zapewniająca m.in. interaktywną informację pasażerską; 4) infrastruktura dla ruchu rowerowego i pieszego; 	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - przedsiębiorstwa³. <p>Obszar wsparcia: Aglomeracja Opolska</p>
Poddziałanie 3.2.1 <i>Efektywność energetyczna w budynkach publicznych</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a) ocieplenie obiektu, b) wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, c) przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, d) instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, e) instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE. 2) Audyty energetyczne dla sektora publicznego jako element kompleksowy projektu. 	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, - jednostki sektora finansów publicznych, - jednostki naukowe, - szkoły wyższe, - przedsiębiorstwa⁴, - kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, - organizacje pozarządowe, - przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) jedynie jako partner jednego z ww. podmiotów.

³ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego) lub podmioty wybrane zgodnie z Ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym.

⁴ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Działanie/poddziałanie	Zakres/typy projektów	Typ beneficjenta / obszar wsparcia
		Obszar wsparcia: Miasta subregionalne i ich obszary funkcjonalne
Poddziałanie 3.2.2 <i>Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej</i>	<p>1) Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna⁵ budynków użyteczności publicznej⁶ wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ocieplenie obiektu, b) wymiana okien, drzwi zewnętrznych oraz oświetlenia na energooszczędne, c) przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła), systemów wentylacji i klimatyzacji, d) instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, e) instalacja systemów chłodzących, w tym również z OZE. <p>2) Audyty energetyczne dla sektora publicznego jako element kompleksowy projektu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną, – jednostki sektora finansów publicznych, – jednostki naukowe, – szkoły wyższe, – przedsiębiorstwa⁷, – kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, – organizacje pozarządowe, – przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) jedynie jako partner jednego z ww. podmiotów. <p>Obszar wsparcia: Aglomeracja Opolska</p>

⁵ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku to przedsięwzięcie polegające na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji, w wyniku którego zostaną zmniejszone wartości wskaźników rocznego zapotrzebowania na: energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną. Przez instalacje rozumie się instalacje: ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wentylacji, klimatyzacji lub oświetlenia. Zakres przedsięwzięcia głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.

⁶ Definicja budynku użyteczności publicznej zgodnie z *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1065).

⁷ Podmioty (w tym spółki prawa handlowego), wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada województwo opolskie, powiat, gmina, miasto, związek międzygminny lub Skarb Państwa lub podmioty wybrane w trybie przepisów Ustawy Prawo Zamówień Publicznych, wykonujące usługi publiczne w obszarze objętym wsparciem w ramach działania na podstawie odrębnej, obowiązującej umowy, zawartej z jednostką samorządu terytorialnego (również na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego).

Działanie/poddziałanie	Zakres/typy projektów	Typ beneficjenta / obszar wsparcia
Poddziałanie 3.2.3 <i>Efektywność energetyczna w mieszkalnictwie</i>	Wsparcie modernizacji energetycznej jednorodzinnych i wielorodzinnych budynków mieszkalnych wraz z wymianą wyposażenia na energooszczędne, poprzez instrumenty finansowe.	– Menadżer Funduszu Funduszy.
Działanie 3.3 <i>Odnawialne źródła energii</i> ⁸	Wsparcie rozwoju energetyki w oparciu o źródła odnawialne, poprzez instrumenty finansowe.	– Menadżer Funduszu Funduszy.
Działanie 3.4 <i>Efektywność energetyczna w MŚP</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zastosowanie energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii; 2) zastosowanie technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, wprowadzanie systemów zarządzania energią; 3) zastosowanie energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach; 4) głęboka modernizacja energetyczna budynków w przedsiębiorstwach; 5) instalacje służące do wytwarzania, przetwarzania, magazynowania oraz przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, jako uzupełniający element projektu; 6) audyt energetyczny dla MSP jako element kompleksowy projektu; 7) wsparcie zastosowania energooszczędnych (energia elektryczna, ciepło, chłód, woda) technologii produkcji i użytkowania energii, poprzez instrumenty finansowe; 8) wsparcie zastosowania technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa, wprowadzania systemów zarządzania energią, poprzez instrumenty finansowe; 	<ul style="list-style-type: none"> – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, zgodnie z definicją w załączniku 1 do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014. – Menadżer Funduszu Funduszy.

⁸ Z uwagi na rozwiązanie umowy z Beneficjentem z powodu nie wyłonienia pośrednika finansowego w zakresie wdrażania instrumentu finansowego w ramach działania 3.3 *Odnawialne źródła energii*, Instytucja Zarządzająca RPO WO 2014-2020 rezygnuje z realizacji przedmiotowego działania.

Działanie/poddziałanie	Zakres/typy projektów	Typ beneficjenta / obszar wsparcia
	9) wsparcie zastosowania energooszczędnych technologii w przedsiębiorstwach, poprzez instrumenty finansowe; 10) wsparcie głębokiej modernizacji energetycznej budynków w przedsiębiorstwach, poprzez instrumenty finansowe; 11) wsparcie instalacji służących do wytwarzania, przetwarzania, magazynowania oraz przesyłu energii ze źródeł odnawialnych, jako uzupełniający element projektu, poprzez instrumenty finansowe; 12) wsparcie audytu energetycznego dla MSP jako element kompleksowy projektu, poprzez instrumenty finansowe.	
<i>Oś priorytetowa 5 Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego</i>		
Działanie 5.5 <i>Ochrona powietrza</i>	1) Wymiana indywidualnych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (w przypadku budynków jednorodzinnych) oraz we wspólnotach mieszkaniowych (w przypadku budynków wielorodzinnych) na źródła ciepła bardziej ekologiczne; 2) Likwidacja indywidualnych źródeł ciepła w celu przyłączenia do sieci ciepłowniczych lub sieci gazowych.	<ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia; – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2014-2020, zakres EFRR (wersja nr 40).